

DESNIČINI SUSRETI

2023.

KULTURNE ORIJENTACIJE I POLITIČKE KULTURE
UMJETNIČKE INTELIGENCIJE U HRVATSKOJ I
JUGOSLAVIJI OD 1952. DO 1967. GODINE

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
CENTAR ZA KOMPARATIVNOHISTORIJSKE I INTERKULTURNE STUDIJE

Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem
Desničini susreti 2023.

KULTURNE ORIJENTACIJE
I POLITIČKE KULTURE
UMJETNIČKE INTELIGENCIJE
U HRVATSKOJ I JUGOSLAVIJI
OD 1952. DO 1967. GODINE

Zagreb, četvrtak i petak, 23. i 24. studenoga 2023.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
„Desničini susreti“

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za kroatistiku

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“, Zagreb

Ilustracija na naslovnici:

Jugoslavenski književni Panteon u Sarajevu 1961. – bez Gustava Krkleca i Vladana Desnice.

Ova karikatura ključnih aktera jugoslavenske književne scene, u videnju karikaturista sarajevskog *Oslobođenja* Adija Mulabegovića, objavljena je nakon završetka rada Kongresa Saveza književnika Jugoslavije te verbalnog i fizičkog sukoba Krkleca i Desnice, koje se inače javno uvažavalo kao vrhunske književne stvaraoce u Jugoslaviji. Međutim, sarajevski sukob im je u interpretaciji *Oslobođenja* očito oduzeo pravo da budu manje ili više udaljeni od, primjerice, Krleže. Iako književnici više nisu bili „inženjeri duša“, oni su bar javno morali biti oličenje službeno poželjnih vrlina, a nikako nisu smjeli asociirati na „aveti nacionalizma“.

(Adi MULABEGOVIĆ, „Uz kongres književnika Jugoslavije“, *Oslobođenje* (Sarajevo), god. XVIII., br. 4469, nedjelja, 16. 9. 1961., 11)

DESNIČINI SUSRETI 2023.

KULTURNE ORIJENTACIJE I POLITIČKE
KULTURE UMJETNIČKE INTELIGENCIJE
U HRVATSKOJ I JUGOSLAVIJI
OD 1952. DO 1967. GODINE

PROGRAM RADA
SAŽECI IZLAGANJA
BIOBIBLIOGRAFIJE SUDIONIKA

 press

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Zagreb 2023.

Vladan Desnica (pred kraj života)
Osobna ostavština Vladana Desnice

„ ‘*M*oderno’ i ‘*staro*’. – Uvjerenje, među mladim ljudima u svako doba veoma rasprostranjeno, da se upravo u njihovo vrijeme u umjetnosti nešto iz osnova promijenilo, da je upravo njihovo doba jedna prelomna epoha u historiji kulture, jedna vjekovita vododjelnica, samo je iluzija; sasvim bezazlena i sasvim shvatljiva iluzija, ali iluzija. Slična optičkoj iluziji po kojoj djetetu prst pred okom izgleda veći nego zvonik u daljini. Neka vrst perspektivne obmane. Po mišljenju tih ljudi, razvoj kulture je neobično skokovit; upravo kozlovito skokovit. A povijest kulture, prema njima, dijeli se na dvije ravnopravne polovine: jedna (ona zastarjela, preživjela, preziridostojna) zahvata otprilike od početka svijeta do juče; ona druga (a to je ona koja jedina vrijedi) od juče do danas. To, naravno, može da potječe jedino odatle što su se ljudi u posljednje vrijeme neobično promećurili i što im je kulturni korak postao nesravljivo žustriji. Jedino tako može se naime tumačiti što je umjetnost, recimo, od Eshila do juče pokročila svega deset koraka, a od juče do danas stotinu.

(Vladan DESNICA, *Hotimično iskustvo: diskurzivna proza*
Vladana Desnica. Knjiga prva
(priredio i redigirao Dušan Marinković), Zagreb 2005., 61)

*

„ Estetski mrtva mjesta – U književnom djelu svaka rečenica mora biti umjetnička. Čak i rečenice koje nam pružaju informacije i tehnička saznanja potrebna da bi se razumjela fabula ili tok događaja moraju snositi u sebi neku estetsku vrednotu. U umjetničkom djelu nema mjesta pukim deklarativnim, enuncijativnim, informativnim rečenicama, takvim koje sadrže određena konkretna obavještenja i saopćuju dati logički smisao, to jest takvim koje nam saopćuju logički sadržaj onoga što sačinjava ‘vanumjetničku materiju umjetničkog djela’ odnosno koje nam materiju umjetničkog djela saopćuju na vanumjetnički način. Jer, kao što je poznato, ista se materija iz života može saopćiti umjetničkim i vanumjetničkim načinom, pa to i tvori razliku u granicu između umjetničkog djela i onoga što to nije: ista životna

(empirijska) i logička materija može da bude predmet compte-rendu-a o nekom sudskom procesu ili roman, predmet historičarskog izlaganja nekog povjesnog događaja ili drama, itd. Idealno, u književnom djelu ne bi smjelo biti ni jedne jedine estetski mrtve, zgojino informativne rečenice.“

(Vladan DESNICA, *Hotimično iskustvo: diskurzivna proza Vladana Desnica. Knjiga prva* (priređio i redigirao Dušan Marinković), Zagreb 2005., 80)

PRIPREMNI ODBOR

dr. **Vladan Bajčeta**

(viši znanstveni suradnik Instituta za književnost i umetnost u
Beogradu)

dr. **Bojan Đorđević**, red. prof.

(Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu)

dr. sc. **Virna Karlić**, izv. prof.

(Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Zvonko Kovač**, red. prof. u m.

(Program Društveno-humanističkih i kulturoloških istraživanja
Desničini susreti)

dr. sc. **Aleksandar Mijatović**, red. prof.

(Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci)

dr. sc. **Samanta Paronić**

(Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

dr. sc. **Drago Roksandić**, prof. emeritus

(Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

dr. **Miran Štuhec**, red. prof.

(Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru)

Supredsjedatelji Pripremnog odbora

dr. sc. **Zvonko Kovač**, red. prof. u m.

dr. sc. **Drago Roksandić**, prof. emeritus

Tajnica

dr. sc. **Samanta Paronić**

Voditelj Programa društveno-humanističkih i kulturoloških istraživanja

Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije

Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Desničini susreti

dr. sc. **Drago Roksandić**, prof. emeritus

PREDGOVOR

„Kulturne orijentacije i političke kulture umjetničke inteligencije u Hrvatskoj i Jugoslaviji od 1952. do 1967. godine“, tema *Desničinih susreta 2023.*, jedna je od rjeđih u skoro dvadesetogodišnjoj povijesti ovoga znanstvenog programa, otvorenog za društveno-humanistička i kulturološka istraživanja, koja prijavljene potiče na neizbježno inovativne inter- i transdisciplinarne pristupe i uporabu slabije korištenih primarnih i sekundarnih izvora. Drugo, ovi *Desničini susreti* rezultat su kompleksnijih priprema nego što je to ikada dosad bio slučaj. O tome najbolje svjedoče Pozivno pismo i napose Pozivna knjižica¹. Pozivna knjižica, koja je nastala doprinosima skupine vrsnih znalaca problematike koja je predmet rasprave na ovom skupu, napisana je s ciljem da skupu osigura što je moguće višu istraživačku i dijalošku, pa i polemičku razinu. Potonje reakcije novoprijavljenih iz Hrvatske, Italije, Japana, Slovenije i Srbije svjedočanstvo su o uspješnoj recepciji i, nadajmo se, jamstvo uspješnog rada *Desničinih susreta 2023.*

Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta, fakultetski FF press te Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ osigurali su i ove godine financijski, materijalno i organizacijski uvjete da ovaj skup bude uspješno realiziran, na čemu im Pripremni odbor najsrdačnije zahvaljuje.

---

¹ Vidjeti poveznicu na mrežnoj stranici CKHIS-a: <https://www.kulajankovica.hr/kula3/wp-content/uploads/2023/08/Desnicini-susreti-2023-pozivna-knjizica-19-VI-2023.pdf>.

Desničini susreti 2023.
Kulturne orijentacije i političke kulture
umjetničke inteligencije u Hrvatskoj
i Jugoslaviji od 1952. do 1967. godine

PROGRAM RADA

PROGRAM RADA

PRVI DAN

Četvrtak, 23. studenoga 2023., s početkom u 14.00 sati

Vijećnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3

14.00 – 14.30: Otvaranje *Desničinih susreta 2023.*

Prva sjednica

(predsjedaju: Samanta Paronić, Bojan Đorđević)

14.30 – 14.50: Zvonko Kovač (Zagreb), *Od Predgovora do razgovora (o Krležinim kulturnim strategijama)*

14.50 – 15.10: Gojko Tešić (Novi Sad), *Kritička misao Radomira Konstantinovića (od „Naše nužnosti“ iz 1952. do „Diskusije o tradiciji i tradicionalizmu“ s kraja 1967. godine)*

15.10 – 15.30: Milomir Gavrilović (Kragujevac), *Književni društveni ugovor: Izvanredni Plenum Saveza književnika Jugoslavije (1954) kao čin preciznog definisanja ideološkog i političkog oblikovanja književnosti u FNRJ*

15.30 – 15.50: Tea Rogić Musa (Zagreb), *Zbornik Današnja Poljska*

15.50 – 16.10: Stanka

Druga sjednica

(predsjedaju: Tea Rogić Musa, Gojko Tešić)

16.10 – 16.30: Miran Štuhec (Maribor), *Ideološki pritiski in arbitrarne estetske intervencije v slovenski književnosti v petdesetih ter šestdesetih letih 20. stoletja*

16.30 – 16.50: Bojan Đorđević (Beograd), *Intelektualna mladost na margini: godine koje ipak nisu pojeli skakavci*

16.50 – 17.10: Pavle Bonča (Zagreb), *Književni petak: prilog poznavanju povijesti zagrebačkih kulturnih tribina*

17.10 – 17.30: Nemanja Karović (Beograd), *U traganju za novim jugoslovenskim mitom – o poimanju kulturnih tradicija u diskusijama vođenim na stranicama Naših tema, NIN-a i Vidika početkom šezdesetih godina*

17.30 – 18.00: Rasprava

Knjižnica i čitaonica Bogdan Ogrizović
Preradovićeva 5, 10000 Zagreb

18.30 – 20.00 sati

Zvonko KOVAČ, *Nove studije i ogledi*, FF press, Zagreb 2023.

Govore:

dr. sc. **Marijana Bijelić**, doc., pročelnica Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

dr. **Gojko Tešić**, red. prof., Srpska i južnoslovenske književnosti sa teorijom književnosti, Univerzitet u Novom Sadu

i

dr. sc. **Zvonko Kovač**, red. prof. u m., autor

te

Vladan BAJČETA, *Non omnis moriar. O poeziji i smrti u opusu Vladana Desnice*, Institut za književnost i umetnost, Beograd 2022.

Govore:

dr. **Bojan Đorđević**, red. prof., Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

dr. **Nemanja Karović**, asistent, Učiteljski fakultet Univerziteta u Beogradu

dr. **Vladan Bajčeta**, viši naučni suradnik, autor, Institut za književnost i umetnost, Beograd

Moderira:

dr. sc. **Samanta Paronić**, tajnica Pripremnog odbora *Desničinih susreta 2023.*

DRUGI DAN

Petak, 24. studenoga 2023., s početkom u 09.00 sati

Treća sjednica

(predsjedaju: Helena Peričić, Dušan Marinković)

09.00 – 09.20: Vladan Bajčeta (Beograd), *Srpsko-hrvatski kulturno-politički odnosi u književnokritičkim i publicističkim tekstovima Borislava Mihajlovića Mihiza*

09.20 – 09.50: Marija Mitrović (Trst), *Profil i sudbina časopisa Revija 57*

09.50 – 10.10: Nikola Marinković (Beograd), *„Za jedinstveni jugoslovenski kriterijum“ Zorana Mišića: implicitna i eksplicitna poruka i recepcija*

Četvrta sjednica

(predsjedaju: Virna Karlić, Vladan Bajčeta)

10.10 – 10.30: Helena Peričić (Zadar), *„Pjesnik je takav kakav je u njemu kritik...“: o hrvatskoj radiodrami između 1957. i 1971.*

10.30 – 10.50: Tin Lemac (Zadar), *Obiteljske pjesme Josipa Pupačića u krugovaškom poetičkom naraštaju*

10.50 – 11.10: Stanka

Peta sjednica

(predsjedaju: Zvonko Kovač, Aleksandar Mijatović)

11.10 – 11.30: Drago Roksandić (Zagreb), *Gustav Krklec, hrvatski pisac u srpskoj književnosti: feljtonističke (auto)refleksije iz 1950-ih i 1960-ih godina*

11.30 – 11.50: Dušan Marinković (Zagreb), *Multikulturalnost na primjeru SKD „Prosvjeta“*

11.50 – 12.10: Virna Karlić (Zagreb), *Novosadski dogovor u ogledalu časopisa Jezik (1954. – 1970.)*

12.10 – 12.30: Sanja Roić (Zagreb), *Kako je manjina približila većinu Evropi: doprinosi Zajednice Talijana hrvatskoj kulturi (1952. – 1967.)*

12.30 – 12.50: Stanka

Šesta sjednica

(predsjedaju: Sanja Roić, Drago Ruksandić)

12.50 – 13.10: Aleksandar Mijatović (Rijeka), Fail again. Fail better... *Nesvrstani kao anti-age terapija: Pronalazak Athanatika kao nesvrstavanje – bilješka o metodološkom značaju propasti, prolaznosti i konačnosti u sekularizaciji društvenih i političkih ideja*

13.10 – 13.30: Goran Korov (Zagreb), *Kulturna suradnja s Nesvrstanimi tijekom 1960-ih: prednosti i nedostaci*

13.30 – 13.50: Isao Koshimura (Tokio), *Recommending Public History – Throw away your books, let's go out into town*

13.50 – 14.20: Završna rasprava

Znanstveni skup može se pratiti i na poveznici: https://teams.microsoft.com/join/19%3ameeting_NDA0ZjYxNWMTYzE3OS00NjUwLWE2NmQtOTQ0ZDE3MWU2YjM2%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%22966177f7-9bc0-476a-8430-5470af760278%22%2c%22Oid%22%3a%228845230a-e61b-4c51-8ee7-15fc55beaa39%22%7d

Desničini susreti 2023.
Kulturne orijentacije i političke kulture
umjetničke inteligencije u Hrvatskoj
i Jugoslaviji od 1952. do 1967. godine

SAŽECI IZLAGANJA

Vladan Bajčeta

Institut za književnost i umetnost, Beograd

bajcet@yahoo.com

Srpsko-hrvatski kulturno-politički odnosi u književnokritičkim i publicističkim tekstovima Borislava Mihajlovića Mihiza

U radu su analizirani književnokritički i publicistički tekstovi Borislava Mihajlovića Mihiza, jednog od najznačajnijih srpskih književnih kritičara 50-ih godina XX vijeka. Pišući mahom za tadašnji *NIN*, ali i druga ugledna glasila, Mihajlović se u svojim napisima bavio, između ostalog, i prozom savremenih hrvatskih pisaca. U tim tekstovima se višedimenzionalno oslikava način na koji je vladajuća poratna politika nastojala da stvori monolitnu nadnacionalnu kulturnu scenu. Mihajlović se, takođe, u svojoj publicistici bavio nekim od važnih pitanja srpsko-hrvatskih odnosa unutar socijalističke Jugoslavije, bivajući akterom pojedinih tačaka sporenja, kao što je jezička problematika. Dajući u svojim memoarima *Autobiografija – o drugima* široku sliku epohe, Mihajlović je zahvatio i neke značajne hrvatske pisce sa kojima je profesionalno i privatno bio u kontaktu, poput Miroslava Krležu i Antuna Šoljana. Dinamika njihovih odnosa u ponečemu je paradigmatična za srpsko-hrvatske relacije ne samo onog vremena. Najzad, analiza pišćeve publicistike, pisane tokom cijelog trajanja jugoslovenske krize 90-ih godina, pružiće uvid u epilog jednog intelektualnog nastojanja da nepovoljnom razvoju istorijskih okolnosti da impuls za potencijalno pozitivniji ishod.

Pavle Bonča

Leksikografski zavod Miroslav Krleža

pavle.bonca@lzmk.hr

Književni petak: prilog poznavanju povijesti zagrebačkih kulturnih tribina

Književni petak, najdugovječnija zagrebačka javna tribina posvećena književnim, umjetničkim, historiografskim i društveno-filozofskim temama, predstavlja intrigantno, premda nedovoljno istraženo poglavlje hrvatske i jugoslavenske kulturne povijesti druge polovine 20. stoljeća. Istražujući njezinu unutarnju (tematsku), ali i vanjsku (kontekstualnu) dimenziju, otkrivamo tribinu kao sredstvo usmene (samo)reprezentacije književnika i pisane riječi, koja nam u istraživačkom smislu donosi izvoran uvid u oblike, navike i iskustvo konzumacije književnosti. Drugim riječima, ona je znak ukusa, rafinmana i kulturnih interesa pojedinca i zajednice, ali i odraz kulturno-političkih, nacionalnih te ideoloških konstelacija u određenom povijesnom trenutku. Kao posrednička institucija između pisaca i publike, tribina petkom, osnovana 1955. godine u okviru Radničke biblioteke „Božidar Adžija” (prvi gost V. Desnica), specifičan je književno-sociološki fenomen zamišljen kao prostor legitimacije kulture čitanja i svakodnevnoga življenja s knjigom. Uz djelovanje tribine vezana je i arhivska zbirka (sačuvana u arhivskom fondu Knjižnica grada Zagreba) u kojoj su pohranjeni neobjavljeni ili, pak, nedovoljno poznati transkripti javnih predavanja hrvatskih, jugoslavenskih, ali i svjetskih književnika i intelektualaca (V. Desnica, B. Gavella, O. Davičo, I. Hergešić, A. Flaker, J.-P. Sartre i dr.). Cilj je ovoga rada proučiti formalno-sadržajne i kontekstualne značajke Književnoga petka te objelodaniti stenogramе pojedinih predavanja održanih u relevantnom povijesnom razdoblju (1955. – 1967.).

Bojan Dorđević

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

nalesko1965@gmail.com

Intelektualna mladost na margini: godine koje ipak nisu pojeli skakavci

U radu se istražuje pozicija marginalca u pedesetim i šezdesetim godinama prošloga stoleća, sa aspekta afirmacije i uvek preteće negacije (pa i kancelizacije) temeljene na ideološkim osnovama. Radi se o pripadnicima generacije čiji su vršnjaci već uveliko uključeni u društveni život i ideološki diskurs, rađeći u lukrativnim izdavačkim kućama ili komisijama, i pišući, pa i uređujući, književne i druge listove i časopise. Nasuprot njima, sa teretom ideološke, pa i političke nepodobnosti, neki pripadnici te generacije (rođeni u drugoj polovini dvadesetih i prvoj polovini tridesetih godina prošlog stoleća) morali su na teži način i uz ponekad bolne kompromise da osvajaju mesto za svoje intelektualno i umetničko ospoljenje. Kao paradigmatičan slučaj ukazuje se Borislav Pekić, o kome je u radu ponajviše reč.

Milomir Gavrilović

Filološko-umetnički fakultet Univerziteta u Kragujevcu

gasha88gm@gmail.com

Književni društveni ugovor: *Izvanredni Plenum Saveza književnika Jugoslavije* (1954) kao čin preciznog definisanja ideološkog i političkog oblikovanja književnosti u FNRJ

Izveštaj sa *Izvanrednog Plenuma Saveza književnika Jugoslavije* organizovanog 1954. godine predstavlja dokument koji direktno pruža uvid u načine na koje je KPJ pokušala da oblikuje književne pojave i promene. Budući sazvan, između ostalog, i sa namerom da uputi na poželjne moduse pisanja, tekstovi pročitani na *Plenumu*, kao i diskusija koja je usledila, otkrivaju ideološku volju pri programiranju domaćih poetika, i predstavljaju svojevrсни destilat sveukupnih delovanja KPJ na tom planu.

Nekolike goruće teme koje su predstavljene na *Plenumu*, uz, svakako, i ukazana poželjna razrešenja, su:

- društvena funkcija književnika i književnosti
- pitanje ideološke kontrole umetnosti
- pitanje autonomije književnog izraza, kao i utilitarna i dogmatska uloga književnosti
- književni izraz i sadržina književnog dela kao odraz društvene uloge književnosti
- usmerenje kao tema i sadržaja, tako i postupaka „realističke” književnosti, kako one koja se kreće ka idealističkom prikazu utopijske stvarnosti, tako i one koja se usmerava ka kritičkim tonovima
- javna legitimizacija, dotada uglavnom sa pozicija bliskim vlasti kritikovanog, „modernističkog” književnog prosedea
- ukazivanje na poželjne okvire „modernističkih” poetika i upućivanje ka snevanim, fantazijskim i fantazmagoričnim prikazima, kao i ka gustom metaforičkom jeziku, kao poželjnim poetičkim postulatima
- na koncu, utemeljenje *one* književnosti koju je KPJ (odvojena od strogog staljinističkog modela, a sa druge, koketirajući sa zapadnim ideološkim pozicijama i optirajući za povoljniju međunarodnu reprezentaciju domaće verzije socijalizma), smatrala dostatnom da utaži njene spoljne i unutarnje političke i ideološke ciljeve.

Budući da su na *Plenumu* predstavljene gotovo sve goruće književno-ideološke teme koje su bile u jugoslovenskom društvu potegnute pedesetih godina prošlog veka, i budući da su sugerisana, a na ponekom mestu i direktno predstavljena poželjna razrešenja, smatramo da je ovaj skup predstavljao vršnu tačku društvenog književnog ugovora između tadašnjih države i pisaca, te da je unekoliko predstavio u od strane vladajućeg ideološkog sistema najjasnije oblikovanu viziju potraživane književnosti. *Plenum* predstavlja događaj na kojem je unekoliko definisana ona književnost kakva je bila željena u okviru izgradnje socijalističkog društva razapetog između istoka i zapada. Namera nam je da temeljnije analiziramo mnoge zanimljivosti ovog *Plenuma*, kao i transkripta koji ga dokumentuje, a posebno tekstove Miroslava Krleže, Zorana Mišića, Josipa Vidmara i Marka Ristića, i da iznesemo na uvid književnoistorijske podatke koji mogu rasvetliti ionako zamršenu književnu situaciju tog vremena i demonstrirati tadašnji direktivan odnos modelovanja umetničke sfere od strane vlasti, te da, na koncu, postavimo ta saznanja u okviru šireg književno-ideološkog, kako prethodećeg, tako i nastupajućeg, konteksta.

Virna Karlić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
vkarlic@ffzg.hr, virnakarlic@gmail.com

Novosadski dogovor u ogledalu časopisa *Jezičnik* (1954. – 1970.)

Jezičnik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika najdugovječniji je hrvatski lingvistički časopis, koji izlazi od početka 1952. godine do danas u izdavanju Hrvatskog filološkog društva. Tijekom treće godine njegova izlaza, u prosincu 1954. godine, održan je Novosadski sastanak – „prijelomni (...) događaj u oblikovanju zajedničke, centralističke jezične politike za područje četiriju središnjih jugoslavenskih narodnih republika – Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije“, koji je završen donošenjem i potpisivanjem teksta zaključaka (Mićanović 2021). Među sudionicima Novosadskog sastanka, na kojemu su se okupili filolozi, književnici i kulturni radnici, bili su i pojedini članovi uredništva časopisa *Jezičnik*, koji su u narednim godinama sudjelovali u izradi zajedničkog hrvatskosrpskog/srpskohrvatskog pravopisa i rječnika, kao i u polemikama vezanim za interpretaciju i provođenje novosadskih zaključaka. Od potpisivanja Novosadskog dogovora pa sve do njegova odbacivanja, časopis *Jezičnik* je u tekstovima različitih vrsta i formata redovito izvještavao o djelatnostima i pitanjima vezanim za provođenje novosadskih zaključaka. Kako se s vremenom mijenjao odnos (uredništva) prema Novosadskom dogovoru, tako su se mijenjali i mo daliteti izvještavanja o pitanjima vezanim za njega. Časopis *Jezičnik*, kao publikacija namijenjena stručnjacima, ali i širem čitateljstvu, onovremeno je predstavljao jedan od glavnih izvora informacija o aktualnim jezičnim i jezičnopolitičkim pitanjima. Ovaj je rad stoga posvećen analizi reprezentacije Novosadskog dogovora i s njime izravno povezanih djelatnosti i pitanja u *Jezičniku*, koja se sastoji od formalne i sadržajne analize priloga objavljenih u časopisu (1954. – 1970.) popraćene elementima (kritičke) analize diskursa.

Nemanja Karović

Učiteljski fakultet Univerziteta u Beogradu

karovic.nemanja@gmail.com

U traganju za novim jugoslovenskim mitom – o poimanju kulturnih tradicija u diskusijama vođenim na stranicama *Naših tema*, *NIN*-a i *Vidika* početkom šezdesetih godina)

Početak šezdesetih godina dvadesetog veka, kada se već nazirao kraj druge decenije od oslobođenja i formiranja nove Jugoslavije, u srpskoj i hrvatskoj kulturnoj javnosti pokrenuto je nekoliko veoma značajnih diskusija i polemika čiji su učesnici nastojali ne samo da ukažu na neke od gorućih problema savremene jugoslovenske kulture već i da pruže prilog potpunijem – a to je u tom času često značilo političko-ideološki podobnijem – razumevanju različitih, neretko međusobno suprotstavljenih, kulturnih tradicija jugoslovenskih naroda. Početni impuls nizu javnih debata bio je poziv uredništva zagrebačkog časopisa *Naše teme* upućen kulturnim radnicima raznih generacija da se uključe u raspravu o aktuelnim problemima jugoslovenske kulture tako što će odgovoriti na slet podsticajnih pitanja, koja su se ticala problema angažovanosti, društvenog kriterijuma u kulturi, odnosa konformizma i nekonformizma, stvaralačkih poriva i administrativno-birokratskih stega itd. Međutim, za ovaj diskusioni susret karakterističnim se pokazalo to da se, kako je urednik Svetozar Petrović u uvodnom tekstu istakao, „problem tradicije, problem nacionalnih motiva, iako nespomenut u preliminarnim redakcijskim pitanjima, sasvim samostalno našao u središtu više nego jednog priloga“.

U srpskom kulturnom mnjenju poseban odjek imao je tekst Petra Šegedina, u kojem je ovaj hrvatski intelektualac, govoreći o potrebi iznalaženja mita koji bi predstavljao simbolički zalag jedinstva jugoslovenskih naroda, veliku pažnju posvetio mitu koji je, prema rečima autora, isuviše srpski da bi mogao biti jugoslovenski: mitu o Kosovu. U to vreme, na stranicama beogradskog *NIN*-a vodila se polemika između Marka Ristića i Zorana Mišića, u čijem je središtu počivalo istovrsno kulturnotradicijsko pitanje: „Šta je to kosovsko opredeljenje?“, dok je u časopisu *Delo* trajala rasprava između Dobrice Ćosića i Dušana Pirjevca o nacionalizmu. Podstaknuta ovom povoljnom diskusiono-polemičkom klimom, redakcija lista *Vidici* pokrenula

je raspravu pod nazivom „Odgovornost i tradicija“, u kojoj su se govornici – predvođeni Ljubomirom Simovićem, Branislavom Petrovićem, Rašom Popovim i Živojinom Pavlovićem – trudili da nastave razgovor započet Šegedinovim, Ristićevim i Mišićevim tekstovima.

U radu ćemo istražiti na koje načine su srpski i hrvatski intelektualci početkom šezdesetih godina razumeli postojeće kulturne tradicije, u kojim pravcima su tragali za mitskom osnovom jugoslovenskog jedinstva, a sa naročitom pažnjom posvetićemo se problemu uklopivosti kosovskog zaveta u jugoslovenski kulturni kontekst, kao i tada veoma aktuelnom pitanju da li Bitka na Sutjesci ima dovoljno simboličkog potencijala da postane stožerni jugoslovenski mit.

Goran Korov

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, doktorand
gkorov@ffzg.hr

Kulturna suradnja s Nesvrstanimi tijekom 1960-ih: prednosti i nedostaci

Jugoslavija je, kao jedna od zemalja osnivača Pokreta nesvrstanih 1961., intenzivno radila kulturnom povezivanju sa zemljama Globalnog juga. Ugovorima o znanstvenoj i tehničkoj suradnji redovito su se pridruživali i ugovori o kulturnoj suradnji. Vrlo brzo, već početkom 1960-ih godina, rukovodstvo Jugoslavije pristupilo je decentralizaciji sustava kulturne suradnje i u velikoj mjeri prepustilo kulturnim institucijama izravnu suradnju s nesvrstanim zemljama. To je bila špranca prema kojoj bi država isprva uspostavila službenu suradnju, a zatim bi eksponentima kulturne politike bila prepuštena daljnja inicijativa u organizaciji kulturne suradnje i razmjene. Brojni primjeri takve suradnje pokazuju kako su se susretale paradigme različitih kulturnih podneblja i pristupa te na primjerima interkontinentalne suradnje, ponekad i uz brojne poteškoće, nastojale približiti svjetove koji su gradili vlastite identitete – Jugoslavija svoj samoupravni, socijalistički i nesvrstani, a razne zemlje Globalnog juga vlastite postkolonijalne, autentične i emancipatorske. Kulturne institucije i pojedinci su vlastitim naporima i inicijativama nastojali približiti te svjetove, produbljujući suradnju preko inicijative tzv. meke moći, koju su kadrovi Jugoslavije posebno njegovali u međunarodnim odnosima.

Isao Koshimura

Tokyo Zokei University

koshi@zokei.ac.jp

Recommending Public History – *Throw away your books, let's go out into town*

In 1967, Shuji Terayama published a collection of critics entitled *Throw away your books, let's go out into town*. After that, in the 7th performance (1968) of the theater laboratory “Tenjo Sajiki”, which was launched in the same year, *High Teen Poetry Collection: Throw away your books, let's go out into town* was announced as a play. An underground theater boom occurred, and in the summer of 1969, a two-month long-running performance was held in a building in Shinjuku, Tokyo. This play was incorporated into a part of Buszer, a tour of the bus around Tokyo, and every night, the theater was full of group customers. Also, in the autumn of the same year, they travelled to Nagoya, Kyoto, and Kobe for performances.

In 1971, a movie of the same name directed, produced and written by Shuji Terayama himself was released.

In the 1960s and 1970s, political and cultural waves swept the world, such as socialist reconsideration in Prague and student revolutionary movements in Paris. In Japan as well, university reforms by students and peace movements by young people took place, and Terayama spearheaded changes in culture and the arts. His friend, experimental film director Nobuhiro Kawanaka, was a professor at Tokyo Zokei University, and at the time of the experimental film festival held in Split, Koshimura informed him of local information and recommended a trip to Yugoslavia, which Japan's Ministry of Foreign Affairs did not recommend.

Zvonko Kováč

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, umirovljeni profesor
zvonko.kovac@gmail.com

Od *Predgovora* do razgovora (o Krležinim kulturnim strategijama)

Predgovor Podravskim motivima *Krste Hegedušića*, objavljen 1932., tumačio se u više navrata, najviše u kontekstu poznatoga „sukoba na književnoj ljevici“, ali i kao „pitanje hrvatskog kulturnog identiteta“, pri čemu novije interpretacije toga teksta zapravo prosuđuju Krležinu ulogu „u svjetlu zalaganja za društveno angažiranu, ali neovisnu umjetnost“, dajući s pravom autoru ambiciozno pisanog *Predgovora* ključno mjesto i značenje.

Povodom promišljanja kulturne strategije i političke kulture umjetničke inteligencije u širem razdoblju (od 1952. do 1972.), pokušat ću se zadržati na onim mjestima toga polemičkog i protoenciklopedijskoga eseja koja su se u suvremenim razlaganjima manje naglašavala, sa svrhom osmišljavanja osobnoga Krležina programskog razumijevanja književnosti kao umjetnosti, odnosno shvaćanja *domaće* moderne umjetnosti, posebno s obzirom na povijesnu važnost *Predgovora* u odnosu na Krležine kasnije programatske istupe, kao što su *Govor na Kongresu književnika u Ljubljani* (1952.) te *Referat na Plenumu Saveza književnika* (1954.), s kojima kao da Krležina osobna vizija kulture i književnosti postupno zauzima mjesto neslužbene državne interkulturne strategije s obzirom na „političke kulture“ Jugoslavije i njezinih sastavnica.

Ukratko, ono što ću svojim istraživanjem pokušati propitati odnosi se na određenu evoluciju, pa i meandriranje u Krležinim kulturnim orijentacijama i prosudbama, od čega su spomenuti istupi u pedesetim godinama imali funkciju obnove temeljnih modernističkih estetičkih načela, dok će se oni objavljujivani kasnije interpolirati u njegove književne tekstove (u tradiciji političke književnosti, kao što su drama *Aretej* i roman *Zastave*), odnosno iskazivati u raznim drugim formama: dnevnicima, razgovorima, enciklopedijske marginalije i sl.

Tin Lemac

Odjel za kroatistiku Sveučilišta u Zadru
tlemac22@unizd.hr

Obiteljske pjesme Josipa Pupačića u krugovaškom poetičkom naraštaju

Pjesme s glavnom tematskom jezgrom obitelji prisutne su u Pupačićevoj drugoj pjesničkoj zbirci *Mladići* (1955.). Dvije su kategorizirane kao antologijske, a to su *Tri moja brata* i *Nesagrađena kuća*. U radu ćemo se osvrnuti na poziciju Pupačićeve obiteljske poezije u krugovaškom poetičkom horizontu. S obzirom na diskvalifikacijske (Pavlović), apologetske (Milićević) i heurističke (Novak, Cvitan) kritičke silnice vezane za recepciju te zbirke i tih pjesama u tadašnjoj društvenoj i kulturnoj javnosti, osvrćemo se na analizu krugovaške poetike u vidu njezina impulsa potaknuta programatskim tekstom *Neka bude živost* (Pavletić) i njezinih *post quem* interpretacija (Milanja, Kornhauser). Također, s obzirom na to da je riječ o ranoj Pupačićevoj fazi i njezinim tradicionalnim poetičkim karakteristikama (Lemac), u ovom radu dopunjujemo te teze poetičko-stilskom interpretacijom Pupačićeve obiteljske poezije nalazeći u njoj tragove ekspresionističkog stila koji je zaživio u kasnijoj fazi. Tom se činjenicom odupiremo tezi kako se takva lirika mogla uopće diskvalificirati u krugovaškom poetičkom horizontu. Teorijsko-metodološki okvir ovog rada čine poetika, stilistika poetskog medija i stilistička kritika.

Dušan Marinković

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, umirovljeni profesor
dmarinko@ffzg.hr

Multikulturalnost i SKD „Prosvjeta“

Rad se temelji na pretpostavci da je kulturni prostor Narodne, pa Socijalističke Republike Hrvatske multikonfesionalan, multinacionalan i multikulturalan, a na razini književnog jezika kao književnojezičnog standarda u Republici jedinstven, dvovarijantan. Djelatnost SKD „Prosvjeta“, kao i odnosi republičkih institucija prema toj djelatnosti sagledavaju se u kontekstu svekolikih onodobnih procesa koji su se odvijali u Jugoslaviji nakon raskida s Informbiroom (kasnije i politikom nesvrstanosti) s jedne (međunarodne) strane, a s druge prati dinamiku promjena na unutarjugoslavenskom i unutarrepubličkom planu (postupno uvođenje samoupravljanja) pa sve snažnije afirmira svijest o emancipaciji pojedinca i kolektiva u javnom životu. Iz te se vizure želi ukazati na odnos republičkih (hrvatskih) vlasti prema radu SKD „Prosvjeta“ kao onodobne jedine kulturne, jedno vrijeme i prosvjetno-kulturne institucije Srba u Hrvatskoj. Istraživanje će se proširiti do 1970./1971., kad pokrenuti eminentno demokratski procesi u smislu proširivanja prostora slobode na nacionalnom planu završavaju političkim intervencijama iz vrha države, a na planu znanstvenih artikulacija koje su išle na kritičko promišljanje zbilje načelno, a koje su se očitovale u časopisu *Praxis* i u radu Korčulanske ljetne škole.

Nikola Marinković

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

marinkovic.nikola@mail.ru

„Za jedinstveni jugoslovenski kriterijum“ Zorana Mišića: implicitna i eksplicitna poruka i recepcija

U radu ćemo ispitati na koji način je članak Zorana Mišića „Za jedinstveni jugoslovenski kriterijum“, objavljen u beogradskom časopisu *Delo* 1956, iskoračio iz aktuelnih rasprava o poželjnoj ili programskoj prirodi poezije i književnosti ukupno u SFRJ i otvorio probleme kulturne politike mlade države. Analizom istorijskog i kulturnoistorijskog konteksta koji je prethodio objavljivanju članka, kao i (ne)povezanosti tema rasprave sa temom samog članka, pokušaćemo da utvrdimo kako je borba za relativnu autonomiju književnosti u odnosu na striktni ideološki nadzor otvorila problem uloge umetnosti reči u nacionalnoj emancipaciji unutar socijalističkih okvira.

Takođe, analiza kritičkih odjeka Mišićevog članka pokazuje i osetljivu semantičku putanju koju su prelazili određeni obuhvatniji termini u javnosti socijalističkih republika. Problemi (kulturnog) centralizma ili pluralizma, po pravilu rešavani na najvišim partijskim forumima, u književnokritičkim raspravama mogli su dobiti i posve drugačija značenja. U tom kontekstu, pokušaćemo da utvrdimo da li je Mišićev članak signalizirao postojanje određenih kulturnopolitičkih usmerenja koja su tek u kasnijim decenijama pokazala svoj rezultat.

Na taj način bismo došli do pouzdanijih saznanja o efektivnim, premda ne i ekspliciranim, granicama i usmerenjima književnosti u prvim fazama društvenog i kulturnog razvoja socijalističke Jugoslavije pedesetih godina 20. veka.

Aleksandar Mijatović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

aleksandar.mijatovic@uniri.hr

...fail again. Fail better... Nesvrstani kao *anti-age* terapija, Pronalazak Athanatika kao nesvrstavanje – bilješka o metodološkom značaju propasti, prolaznosti i konačnosti u sekularizaciji društvenih i političkih ideja

Nedavno je članak Mirjane Kasapović „Zbogom postjugoslavenstvu!“ uzburkao duhove slijeva i zdesna, mahom one u kulturi, a za sada slablo/-ije u znanstvenom dijelu javnosti koju članak primarno oslovljava. Koliko god članak bio otrežnjujući, razbuđujući iz dogmatskog drijemeža, on se *in ultima linea, nolens volens*, ispostavlja kao fanatični egzorcizam i predmeta i studija koji ga proučavaju. Stoga članak, kao i svaki egzorcizam, priziva sablast koju odagnava, oživljavajući je, nastojeći je konačno usmrtiti.

U svojem bih izlaganju istaknuo neke kategorijalne pogreške na kojima se temelji članak, čija važnost leži u njegovim premisama, istovremeno bivajući osporena u zaključcima. *Non sequitur* u koji zapada argumentacija neizbježan je jer se, kako to već ide u egzorcizmu, oslonac traži u stereotipima koji u istoj mjeri zamagljuju perspektivu i kritičara i kritiziranih. U izlaganju predložit ću istovremeno kritički osvrt na projekt nesvrstavanja i kategoriju nesvrstavanja polazeći od razmatranja romana Vladana Desnice *Pronalazak Athanatika*. Umjesto *anti-age* terapije društvenih i političkih ideja i tvorevina, čiju je kritiku pokrenuo Desnica, a nastavila Ugrešić, predložio bih njihov sekularan život, propadanje, umjesto restauracije.

Marija Mitrović

Università degli studi di Trieste, umirovljena profesoric
marmitrovic41@gmail.com

Profil i sudbina časopisa *Revija 57*

U periodu koji će biti u središtu pozornosti jesu u Ljubljani pokrenuta, ali i zabranjena tri književna časopisa: *Beseda* (1951 – 1957), *Revija 57* (1957 – 1958) i *Perspektive* (1960 – 1964). Iako je svaki od njih otvarao nove horizonte u kulturi, najradikalnije kritičke ideje u odnosu na tadašnju političku klimu iznesene su u časopisu *Revija 57*. Njezini urednici i suradnici dobili su s pravom oznaku „kritička generacija“, a u sudskom procesu pokrenutom nakon zabrane daljnjeg izlaženja časopisa Jože Pučnik osuđen je čak na 9 godina zatvora. Pokušat ću naznačiti profil časopisa i one ideje koje su najviše iritirale tadašnju službenu politiku u Sloveniji.

Helena Peričić

Odjel za kroatistiku Sveučilišta u Zadru
hpericic@gmail.com

„Pjesnik je takav kakav je u njemu kritik...“: o hrvatskoj radiodrami između 1957. i 1971.

Unatoč postojanju značajnih istraživačkih nastojanja i njihovih ishoda u znanstvenim radovima i knjigama (kojih su autori Danijela Bačić-Karković, Nikola Batušić, Juraj Gracin, Miro Marotti, Boris Senker, Nikola Vončina i drugi), držimo da je radiodrama, koja je nastala i izvodila se između 1957. i 1971. te je „odigrala važnu ulogu u literarnoj afirmaciji dramskog teksta“ (V. Tenžera), utoliko složena, slojevita i izazovna građa da zavređuje revidirana, ali različito aspektirana i podrobna sagledavanja i tumačenja, pogotovo stoga što upravo rečena faza hrvatske radiodrame – sa svim njezinim (dramskim) formalno-stilskim i značenjskim sastavnicama te potencijalnim i stvarnim (kulturološkim, svjetonazorskim, pa i političko-polemičkim) utjecajem na slušateljstvo – predstavlja uvod u ono razdoblje koje će u tom dramskom obliku donijeti sjajne primjere domaće književne, odnosno dramske riječi. Radiodrama hrvatskih pisaca, pa i u vremenu koje smo ovdje odabrali, zapravo je „razmjerno najprevođeniji žanr sveukupne hrvatske književnosti“ (N. Vončina).

Ovaj prilog bit će jedan od autoričinih pokušaja da se donekle ispravi književnopovijesna „nepravda“ prema domaćoj (radio)drami predmetnoga perioda.

Tea Rogić Musa

Leksikografski zavod Miroslav Krleža
tea.rogić@lzmk.hr

Zbornik *Današnja Poljska*

U izlaganju ću problematski komentirati zbornik *Današnja Poljska* koji je tiskan u Zagrebu 1948. Zbornik je priredilo članstvo Društva za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom, a urednik mu je Julije Benešić. Iako nezamjetna i razmjerno skromna naslova, taj je zbornik izvanredno važno vrelo ponajprije činjenica i podataka o tadašnjem stanju u Poljskoj; drugo, zbornik je donio prinose domaćih polonista i polonofila, redom članke koji kritičku vrijednost imaju do danas; i treće, u zborniku su doneseni prijevodi govora poljskih pisaca koji precizno i vjerodostojno tumače poljsku situaciju nakon rata u književnosti, kulturi i uopće javnom životu.

Za potrebe osvješćivanja o kako važnu, sadržajnu i uspješnu pothvatu, i to u vrlo teškim i nesklonim širim okolnostima, ovdje govorimo, navest ćemo priloge od kojih je zbornik sastavljen: na početku je govor V. Nazora („Pozdrav Poljacima“, dobrodošlica održana 21. X. 1946. u Zagrebu i upućena Predsjedniku narodnog vijeća Poljske B. Bierutu te maršalu Poljske Rola-Żymierskom na banketu u prisutnosti J. Broza Tita), potom govor Jana Karola Wendea, ambasadora Poljske u Jugoslaviji, članak S. Ritiga „Postav i misao našeg Društva“, kratki prilozi „22. srpnja, narodni blagdan obnovljene Poljske“, „Iz manifesta poljskog Komiteta narodnog oslobođenja 22. srpnja 1944.“ i „Konvencija o kulturnoj suradnji između FNR Jugoslavije i Republike Poljske“, članci društvenoga značenja (Demeter Varda, „Poljska i Sovjetski Savez“; Martin Furlan, „Odra i Nisa – granice slavenstva“; Stanisław Korzeniowski, „Repatrijacija Poljaka iz Jugoslavije“; Stevo Račić, „O poljskom zadrugarstvu“, „Kulturna nastojanja današnje Poljske“; Jelka Nowińska, „Školstvo u Republici Poljskoj“; B. Bierut, „Kulturno stvaranje – zrcalo velikog preokreta“, govor predsjednika Republike Poljske održan 16. XI. 1947. u Wrocławu pri otvorenju nacionalne radiostanice), pregledni članci „Iz statistike Republike Poljske“ i „Poljska štampa (najvažniji književni i znanstveni časopisi i političko-socijalna periodika)“, „Pravila Društva za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom (Ministarstvo unutarnjih poslova, Narodna Republika Hrvatska)“, članci domaćih stručnjaka (J. Benešić,

„Njemačka nasilja u Poljskoj“; S. Musulin, „Obnovljena Poljska“; R. Bićanić, „Ekonomska struktura nove Poljske“; Ivan Esih, „Savremena poljska znanost o slavenstvu“; Benešić, „Poljska književnost u borbi za slobodu (letimičan osvrt)“; Benešić, „Slavenska ideja u Poljaka (uoči Sveslavenskog kongresa u Beogradu)“; Benešić, „Kulturna suradnja Poljaka i jugoslaven-skih naroda“; Benešić, „Hrvatsko-poljske prijateljske veze“; Z. Marković, „Slavenska misija Bronisława Grabowskoga“; J. Hamm, „Suvremena poljska književnost“ i „Društvo za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom“; S. Batušić, „Poljski autori i glumci na zagrebačkoj pozornici“ te prilozi poljskih pisaca (Jan Parandowski, „Muzej sramote i zločinstava“; Aleksander Wat, „O savremenoj poljskoj literaturi“, govor na kongresu PEN-klubova u Zürichu u svibnju 1947.; Jan Kott, „Zoil ili o savremenom romanu“; Stefan Żółkiewski, „Aktualna problematika savremene književnosti“, govor održan na III. Kongresu poljskih književnika u Wrocławu 1947.). Na koncu su dva filološka priloga, kratki Benešićev („Četvrt sata o poljskom pravopisu“) i iscrpan, do danas nezaobilazan kao književnopovijesno pomagalo, „Bibliografski pregled hrvatskih i srpskih prijevoda iz poljske literature od god. 1835. do 1947.“

Zbornik je jedinstven primjer ažurne, upućene, podacima obilate i re-fleksijom pogođene reakcije strane, u ovom slučaju hrvatske, kulture na stanje u poratnoj Poljskoj. Simbolički, posljednji je to urednički pothvat Julija Benešića (iako ne i posljednji polonistički), kojim se zaokružilo razdoblje najsuvislijega i najpotpunijega odjeka poljske književnosti te uopće poljske kulturne i političke situacije u hrvatskoj sredini, razdoblje djelovanja Benešića, Zdenke Marković, Esiha i Hamma, koji su istančanim razumijevanjem poljske kulture rijedak primjer hrvatskoga pounutrenja stranoga kulturnoga tijela, koje je hrvatskoj kulturi, kao primateljici, donijelo do danas teško nadmašive kulturološke, filološke i književnokritičke rezultate.

Sanja Roić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

sanja.roic@gmail.com

Kako je manjina približila većinu Evropi: doprinos Zajednice Talijana hrvatskoj kulturi (1952. – 1967.)

Na temelju novih dokumenata iz Arhiva Erosa Sequija (Katedra za italijanistiku Filološkog fakulteta u Beogradu) proširit ću rad koji sam poslala kao početni prilog raspravi.

Zajednica Talijana (*Unione italiana, Comunità degli Italiani*) u Istri i Rijeci sa svojim predstavnicima, italo fonim intelektualcima, u znatnoj je mjeri zaslužna za evropeizaciju hrvatske književnosti i kulture u razdoblju između 1952. i 1967. godine. Radovima hrvatskih (i drugih jugoslavenskih) autora u prijevodu na talijanski jezik omogućena je time recepcija u velikoj evropskoj, talijanskoj kulturi. No, rad na tom planu nije bio bez prijepora, a upravo o tome svjedoče i novi dokumenti iz Arhiva prof. Sequija.

U radu namjeravam izložiti i objasniti o kakvim se prijedorima radilo, tko su bili protagonisti i kakve su bile posljedice za recepciju hrvatske (i drugih jugoslavenskih) književnosti u Italiji na stranicama časopisa *La battana*, kao i na temelju nekih drugih inicijativa koje su ostvarene u tome razdoblju.

Drago Roksandić

Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
roksandic1948@gmail.com

Gustav Krklec, hrvatski pisac u srpskoj književnosti: feljtonističke (auto)refleksije iz 1950-ih i 1960-ih godina

Književno stvaralaštvo hrvatskog pisca Gustava Krkleca u svim svojim „fazama“ na različite se načine referira na srpske pisce, kao i na srpske književne i kulturne situacije. Živeći u Beogradu, on je i akter tih situacija prije svega „između dvaju ratova“, ali to na drugačije načine nije prestao biti ni „nakon rata“. Iako za Krkleca nikada nije bila dvojbena njegova ukorijenjenost u hrvatskoj književnosti i kulturi, odnos spram vlastitog mjesta u onoj srpskoj višeslojan je, pa i proturječan. U ovom će se priopćenju pokušati kritičkim kulturnohistrijskim pristupom – korištenjem njegovim feljtonističkim radovima objavljenima 1950-ih i 1960-ih (*Lica i krajolici* /1954./, *Pisma Martina Lipnjaka iz provincije* /1956./ i *Noćno iverje* /1960./, odnosno izdanjima ovih knjiga u *Odabranim djelima Gustava Krkleca* /1977./) te izborom iz bogate korespondencije sa srpskim piscima koja je pohranjena u piščevoj ostavštini u varaždinskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici „Metel Ožegović“ – doprinijeti razumijevanju Krkleca u srpskoj književnosti i kulturi te Krkleca spram srpske književnosti i kulture s težištem na horizontu 1950-ih i 1960-ih godina.

Miran Štubec

Univerza v Mariboru, upokojeni profesor
miran.stuhec@guest.um.si

Ideološki pritiski in arbitrarne estetske intervencije v slovenski književnosti v petdesetih ter šestdesetih letih 20. stoletja

Književnoestetske napetosti, neredko tudi spori, arbitrarne intervencije ipd. so pregledni v slovenskih književnih revijah navedenega obdobja. Situacijo je generiralo več dejavnikov: v prvi vrsti politični monopol ZKS, ta je hotel zajeti vse plasti javnega in zasebnega, dalje pritiski socialističnega realizma, po informbiroju ultimativnost njegove slovenske variante, vzporednost vsaj dveh generacij slovenskih piscev, nato tuji zgledi, privlačnost zahodnoevropskega literarno-estetskega in filozofsko-idejnega kroga, tudi spodbude ameriške dramatike itn. Ne nazadnje je situacijo vsebinsko oblikovalo še dejstvo, da v slovenskem prostoru pravzaprav ni bilo „čistega“ literarnega časopisa, marveč je praviloma šlo za hibridni tip revije. V njem je bilo zastopanih več področij, od tistih, ki so v ospredje postavljali različne vidike literarnega polja (književna praksa, kritika, esejistika), do onih z ambicijami sociološkega, filozofskega, političnega, celo ekonomskega značaja.

Glavni mediji, prek katerih sta se reprezentirali dve osrednji idejni in estetski struji so bile revije *Novi svet* (1946 – 1952), *Naša sodobnost* (1953 – 1962), *Beseda* (1951 – 1957), *Revija 57* (1957) ter *Perspektive* (1960 – 1964).

Gojko Tešić

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu
avangmt@gmail.com

Kritička misao Radomira Konstantinovića (od „Naše nužnosti“ iz 1952. do „Diskusije o tradiciji i tradicionalizmu“ s kraja 1967. godine)

Ne postoji oklevetaniji stvaralac u srpskoj književnosti, kulturi i filozofiji od Radomira Konstantinovića. I ta opskurna praksa i dan-danas je dominantna. Naravno, ključni povod za anatemisanje je *Filosofija palanke* (emitovana u avgustu 1969. na *Trećem programu* Radio Beograda, potom objavljena kao posebno izdanje iste godine) – monumentalno delo koje je su osporavali mnogi pamfletisti bez valjane argumentacije – s tezom da je reč o antisrpskoj knjizi. Besmislica! Međutim, ono što je veliki greh i tzv. srpske književnokritičke, književnoteorijske, filozofske i kulturološke prakse jeste *rečito ćutanje* o blistavom intelektualnom angažmanu Radomira Konstantinovića od ranih pedesetih godina XX veka pa sve do kraja šezdesetih godina, dakle o angažmanu koji je jedan od najsvetlijih trenutaka ne samo njegove stvaralačke misije nego i sveukupne srpske pa i jugoslovenskih kultura uopšte. I to je, na veliku žalost, i skrajnuto – i zaboravljeno.

Namera ovog istraživanja jeste da se istakne ta intelektualna izuzetnost koja je odnedavno, ipak, dostupna široj kritičkoj javnosti objavljivanjem prvih 15 knjiga „Sabranih dela“ Radomira Konstantinovića (priređivači G. Tešić i Iva Tešić – izdavač Fondacija Stanislav Vinaver, Šabac, 2018 – 2020) – koja je, nažalost, i dalje neprimećena!

O širini i značaju intelektualnog angažmana Radomira Konstantinovića između ostalog govore sledeće činjenice: reč je o stvaraocu koji je (pored toga što je značajan romanopisac pedesetih i šezdesetih godina) istovremeno i književni kritičar, esejist, teoretičar, književni istoričar, kulturolog, filozof, urednik itd. Jednom rečju: svestrano angažovan intelektualac čije je esejističko-kritičko delo između 1952 (kada objavljuje fundamentalan tekst „Naše nužnosti“ kojim otvara sasvim nove stranice protiv dogmatizma i konzervativizma u srpskoj književnosti) i 1967. još uvek velika nepoznanica.

Predmet kritičke rekapitulacije u ovome radu biće sledeće knjige: *Neispisano vreme* (književnost, filozofija, umetnost, svakodnevnica), *Veličina i*

prokletstvo (o književnosti od Dositeja do Jovana Skerlića), *O jednom ćutanju* (eseji o modernoj srpskoj književnosti XX veka), *Beket i drugi* (eseji i kritike o svetskoj književnosti), *Povratak materiji* (likovne i filmske teme itd.), *Živeti sa čudovištem* (kultura, politika i kriza). Svakako, ukazujem i na korpus tekstova sabran u tri knjige pod zajedničkim naslovom *Radomir Konstantinović prelistava časopise* (1966 – 1980) – koji, zapravo, najslikovitije govore o intelektualnoj posebnosti Radomira Konstantinovića u kontekstu jugoslovenskih kultura.

Desničini susreti 2023
Kulturne orijentacije i političke kulture
umjetničke inteligencije u Hrvatskoj i Jugoslaviji
od 1952. do 1967. godine

BIOBIBLIOGRAFIJE SUDIONIKA

Vladan Bajčeta (Bosanska Krupa, 1985.), osnovnu školu i gimnaziju završio u Pljevljima. Diplomirao na grupi za srpsku i svetsku književnost Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, gde je završio master i doktorske akademske studije. Viši je naučni saradnik Instituta za književnost i umetnost u Beogradu na Odeljenju za istoriju srpske književne kritike i metakritike.

Objavljene knjige: *Borislav Mihajlović Mihiz: kritičar i pisac* (2021.), *Non omnis moriar: o poeziji i smrti u opusu Vladana Desnice* (2022.).

Pavle Bonča (Pula, 1995.), u rodnom gradu završio je gimnaziju 2013. Diplomirao je komparativnu književnost i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 2020. Za studija usavršavao se 2019. na Sveučilištu u Padovi. Od 2021. suradnik je Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža, gdje je zaposlen od 2022. (*Biograficum Krleža, Hrvatski biografski leksikon*). Osobito je zaokupljen biografijom i rukopisnom ostavštinom M. Krleže (pronašao je i interpretirao njegov nepoznat dramski tekst *Goya*; praizveden 2023.) te istraživanjem povijesti zagrebačke tribine *Književni petak*. Objavljuje u znanstvenim i stručnim časopisima i listovima (*15 dana, Dubrovnik, Književna smotra, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Vijenac*).

Bojan Đorđević (Trstenik, 1965), završio je osnovnu i srednju školu u rodnom gradu. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Redoviti je profesor arhivistike i muzeologije na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu (Katedra za bibliotekarstvo i informatiku). Saradnik je Instituta za književnost i umetnost u Beogradu. Zamenik je glavnog i odgovornog urednika časopisa *Književna istorija*. Izučava dubrovačku književnost, kao i srpsko-hrvatske kulturne i književne veze. Objavio je osamnaest monografija, od kojih se ističu: *Nikola Nalješković dubrovački pisac XVI veka, Molijer u Dubrovniku, Arhivistički pojmovnik, Kulturni život Srbije pod okupacijom, Plemenita misija ili muka živa: srpski književnici kao profesori, Arhivi govore: prilozi proučavanju srpsko-hrvatskih kulturnih veza*. Objavio je oko 180 naučnih studija i prikaza.

Milomir M. Gavrilović (Beograd, 1988), diplomirao je na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na Katedri za srpsku književnost sa južnoslovenskim književnostima, 2013. godine, odbranivši diplomski rad posvećen mitским motivima u poeziji Vaska Pope. Na istoj katedri je, 2014. godine, odbranio master rad u kojem su predstavljene enciklopedijske odlike proze Horhea Luisa Borhesa i Danila Kiša. Na istom fakultetu je, 2014. godine, upisao doktorske akademske studije koje je, 2023. godine, priveo kraju odbranom teze: *Mesto i uloga mita u poetičkom formiranju srpske poezije posleratnog modernizma (Vasko Popa, Miodrag Pavlović, Stevan Raičković, Branko V. Radičević)*. Za vreme

studija, dobio je više nagrada za studentska dostignuća, i bio korisnik nekoliko stipendija.

Zaposlen je na Filološko-umetničkom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, kao istraživač-saradnik pri Centru za proučavanje jezika i književnosti. Učestvovao je na brojnim međunarodnim i domaćim naučnim skupovima, objavljuje u nacionalnim i međunarodnim naučnim publikacijama i periodici.

Objavio je knjigu poezije *Pesme straha i patetike* (Kragujevac 2018).

Virna Karlić izvanredna je profesorica na Odsjeku za južnoslavenske jezike i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2008. završila je studije južnoslavenskih jezika i književnosti te etnologije i kulturne antropologije, a 2014. doktorirala je na Poslijediplomskom doktorskom studiju lingvistike na istom fakultetu. U sklopu prijediplomskog i diplomskog Studija južnoslavenskih jezika i književnosti izvodi nastavu iz srbističkih i južnoslavističkih jezikoslovnih kolegija. Autorica je dviju znanstvenih monografija: *(Ne)određenost: sredstva i načini izražavanja u hrvatskom i srpskom književnom jeziku* (2017.), *(Računalna) pragmatika: temeljni pojmovi i korpusnopragmatičke analize* (2022.), uredila je dva znanstvena zbornika (*Tranzicija i kulturno pamćenje* (2016.), *Što sanjamo* (2019.)), objavila je preko 40 znanstvenih i stručnih radova te surađivala na više domaćih i međunarodnih znanstvenih projekata (CROSBİ: <https://www.bib.irb.hr/pregled/profil/24511>). Predstojnica je Katedre za srpsku i crnogorsku književnost pri Odsjeku za južnoslavenske jezike i književnosti. Predmeti njezina najužeg znanstvenog interesa jesu gramatika i pragmatika južnoslavenskih jezika, povijest srpskog književnog jezika te hrvatsko-srpski jezični odnosi.

Nemanja Karović (1989) asistent je na predmetu „Uvod u tumačenje književnosti“ na Učiteljskom fakultetu u Beogradu. Diplomirao je i masterirao na Filološkom fakultetu u Beogradu na Grupi za srpsku književnost i jezik, gde je i doktorirao na temi *Poezija i poetika treće generacije srpskog posleratnog modernizma* (*Ljubomir Simović, Matija Bečković, Branislav Petrović*). Učestvovao je na više naučnih skupova u organizaciji Učiteljskog fakulteta, Instituta za književnost i umetnost, Dučićevih večeri poezije iz Trebinja, Narodne biblioteke „Stefan Prvovenčani“ iz Kraljeva, Kulturnog i znanstvenog centra „Milutin Milanković“ iz Dalja, Andrićevog instituta u Višegradu. Naučne i stručne radove objavljivao je u *Zborniku Matice srpske za književnost*, *Zborniku Matice srpske za slavistiku*, *Letopisu Matice srpske*, *Književnoj istoriji*, *Novoj Zori*, *Povelji*. Saradnik je na kursu *Istorija srpske kulture* u organizaciji Ministarstva prosvete i NOKC „Vuk Karadžić“ u Tršiću.

Goran Korov (Našice, 1988.) završio je 2013. diplomski studij povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu temom rada *Jugoslavensko-bugarski odnosi u kontekstu Makedonskog pitanja (1944.-1948.)*. Od 2013. do 2014. bio je na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa na Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu. Akademске godine 2015./2016. upisao je Poslijediplomski studij moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na poslijediplomskom studiju bavi se temama kulturne suradnje socijalističke Jugoslavije u međunarodnom kontekstu. Suradnik je nekoliko znanstvenih i stručnih časopisa u kojima objavljuje članke, prikaze i recenzije. Sudjelovao je kao referent na više znanstvenih skupova, simpozija i okruglih stolova.

Odabrani znanstveni i stručni radovi: „Aktivnost KPJ od 1931. do 1941.“, u: *Kartografija otpora: Zagreb 1941.-1945.*, Beograd 2022., 344–381; „Beograd kao jugoslavenski interkulturalni centar u kontekstu kulturne suradnje s Afrikom (1961.-1971.)“, u: *Hrvatsko-srpski/srpsko-hrvatski interkulturalizam danas: zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Desničini susreti 2016.* (ur. Drago Roksandić), Zagreb – Beograd 2017., 139–149; „The Balkan Federation: Unfulfilled Plans (1944-1948)“, u: *Comparative Balkan Politics*, 1/2015., br. 1, 79–92; „Utjecaj mađarskih revolucionarnih gibanja na Međimurje 1919.“, u: *Varaždin i sjeverozapadna Hrvatska u Velikom ratu 1914.-1918.: zbornik radova sa znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem održanim u Varaždinu 3. i 4. srpnja 2014.*, Zagreb – Varaždin 2014., 635–639.

Isao Koshimura (Minami-Tonami City /Toyama Prefecture/, 1953) is a Japanese historian specializing in Eastern European history. His research focuses on the relationship between representational culture, such as Croatian animation, and social history. He is a professor at Tokyo Zokei University and has held various academic positions, including Vice President of Tokyo Zokei University and Chairman of the Eastern European History Research Society. He is currently an honorary professor at Tokyo Zokei University.

Personal Background and Career: after graduating from Fukuno High School, Toyama Prefectural, he obtained his Bachelor's degree from the Faculty of Law at Hitotsubashi University in 1977. He then studied abroad in Yugoslavia as a government-sponsored student and completed his Master's degree at the University of Zagreb's Graduate School of Political Science in 1980, specializing in political science. In 1985, he earned credits towards a Ph.D. at Hitotsubashi University's Graduate School of Sociology. In 1992, he obtained his Ph.D. in sociology with a dissertation titled *A Study of the History of Peasant Movements in Southeastern Europe* from Hitotsubashi University.

Academic career includes roles such as Assistant Professor at Hitotsubashi University's Faculty of Sociology in 1985, Assistant Professor at Chiba

University's Faculty of Literature in 1987, and Associate Professor at Tokyo Zokei University's Faculty of Design in 1991. In 1997, he became the Vice President of Tokyo Zokei University, and in 1998, he was appointed as a full Professor in the Faculty of Design at Tokyo Zokei University. He served as the Dean of the Faculty of Design at Tokyo Zokei University from 2008 and also became a council member of the School Corporation Kuwasawa Gakuen in 2009. In 2012, he assumed the role of Vice President at Tokyo Zokei University. During this time, he also held part-time teaching positions at various institutions, including Chuo University Faculty of Law, Hitotsubashi University Faculty of Sociology, Waseda University Graduate School of Economics, and as the Editor-in-Chief of the Hiroshima International Animation Festival Daily Bulletin. Academic specialization lies in the history of societies, ideologies, and movements in Eastern Europe, particularly in Croatia. He explores topics such as multicultural coexistence and the relationship between representational culture, such as animation, and social history in his research. From 1994 to 1996, he served as the Chairman of the Eastern European History Research Society.

Zvonko Kovač (1951.), umirovljeni profesor, kao nastavnik i višegodišnji predstojnik Katedre za poredbenu povijest južnoslavenskih jezika i književnosti, pročelnik Odsjeka Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te lektor na Sveučilištu u Göttingenu održavao je nastavu iz hrvatskoga jezika i književnosti, bosanske, slovenske, srpske i crnogorske književnosti, a u svojim se istraživanjima, osim pojedinačnim piscima iz južnoslavenskih književnosti, posebno bavio pitanjima interpretacije književnosti i esejistike, metodologijom povijesti književnosti, južnoslavenskom poredbenom i interkulturalnom književnosti, međuknjiževnom kritikom i sl. Uspješno je djelovao kao mentor na doktorskom studiju i voditelj više znanstvenih projekata te je sudjelovao na preko stotinu međunarodnih i domaćih simpozija; nekoliko desetaka radova objavljeno mu je na njemačkom, slovačkom, poljskom i slovenskom jeziku. Objavio je nekoliko autorskih knjiga, odnosno ukupno više stotina znanstvenih rasprava, stručno-kritičkih članaka, ogleđa i recenzija.

Odabrani znanstveni i stručni radovi objavljeni u knjigama:

Kritika knjigoslovlja i druge kritike, Osijek 1987.; *Poetika Miloša Crnjanskog*, Rijeka 1988.; *Međuknjiževna tumačenja*, Zagreb 2005.; *Međuknjiževne rasprave. Poredbena i/ili interkulturalna povijest književnosti* (bitno prošireno i izmijenjeno izdanje), Beograd 2011.; *Međujezična razlaganja*, Čakovec 2018.; *Nove studije i ogleđi*, Zagreb 2023.

Tin Lemac (1983.), rođen u Zagrebu, gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je i doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Književni je teoretičar i kritičar, urednik, pjesnik, prozni pisac i sveučilišni profesor. Njegovi

znanstveni interesi tiču se poetike i stilistike suvremenog hrvatskog pjesništva, stilistike pjesničkog medija, teorijske i pedagoške stilistike. Napisao je preko stotinu znanstvenih i kritičkih radova u važnim tuzemnim i inozemnim publikacijama (*Fluminensia, Croatica et Slavica Iadertina, Umjetnost riječi, Nova Croatica, Srpski jezik, Zadarska smotra, Riječi, Republika, Bdenje, International Journal of Slavic Studies*) te sudjelovao na brojnim znanstvenim konferencijama u zemlji i inozemstvu. Poeziju i prozu objavljivao u *Riječima, Republici, Artikulacijama, Književnoj reviji, Poeziji, Kolu, Književnoj Rijeci, Braničevu, Balkanskom književnom glasniku i Tragu*. Recenzira znanstvene radove za razne domaće i inozemne časopise i konferencijske zbornike. Uređivao je časopis *Republika* u razdoblju 2017. – 2021. i trenutno je izabran za još jedan mandat (2023. – 2025.). Član je Matice hrvatske, Društva hrvatskih književnika, Hrvatskog filološkog društva, Komisije za stilistiku Međunarodnog komiteta slavista, kulturnog društva *Napredak* i Međunarodne mreže za istraživanje lirike (INSL). Radi kao sveučilišni nastavnik na Odjelu za kroatistiku Sveučilišta u Zadru, trenutno u znanstveno-nastavnom zvanju docenta.

Izbor iz bibliografije (objavljene knjige):

Autorsko, povijesno, mitsko (pjesnički diskurz Vesne Parun – teorija i interpretacija), Zagreb 2015. (znanstvena monografija); *Poetičke simetrije u pjesništvu Josipa Pupačića*, Zagreb 2017. (znanstvena monografija); *Stil pjesništva Anke Žagar*, Zagreb 2018. (znanstvena monografija); *U ime Autora (Prolegomena za teoriju i stil ispovjedne lirike)*, Zagreb 2019. (znanstvena monografija); *Bubnjar*, Zagreb 2019. (velika pjesma); *Stavak o jednoj maloj kritici*, Zagreb 2020. (pjesnička zbirka); *Crna kosa tanatosa (Poetičko-stilska obzorja u pjesništvu Marije Čudine)*, Sisak 2020. (znanstvena monografija); *Naseobine*, Zagreb 2021. (pjesnička zbirka); *Život i smrt Filipa Kaurina*, Slankamen 2022. (kratki roman u e-izdanju); *O pjesmi pjesmom (Metadiskurzivne relacije u poeziji)*, Zagreb 2023. (znanstvena monografija).

Dušan Marinković (1949.) diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U ak. g. 1974./1975. bio lektor u Grazu (Austrija) na Institutu za slavistiku. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1975. – 2017. radio u svim zvanjima. Od 1993. do umirovljenja predstojnik Katedre za srpsku i crnogorsku književnost. Dvije je akademske godine (1988. – 1990.) radio kao lektor i gost-docent na Institutu za slavistiku Univerziteta u Kölnu (Njemačka). Svoj je znanstveni rad prvenstveno navezao na proučavanje i predavanje literarnih opusa srpskih i crnogorskih autora (I. Andrić, S. Mrkalj, B. Stanković, S. Korać, B. Pekić, D. Kiš, D. Mihailović, D. Kekanović, J. Kljajić, V. Desnica, J. Dučić, P. Kočić, B. Čopić, A. Vučković, P. P. Njegoš, M. Kovač itd.). Djelovao i kao književni kritičar i esejist na Radio Zagrebu itd. Objavio tri autorske knjige: *Rano djelo Ive Andrića* (Zagreb, 1984.), *Iz tijesna vremena (Za-*

greb 2000.) i *Poetika Stankovićeve proze* (Beograd 2010.). Predavao na brojnim evropskim, hrvatskim i jugo/južnoslavenskim univerzitetima (Zagreb, Graz, Beč, Osijek, Klagenfurt, Beograd, Novi Sad, Kragujevac, Niš, Budimpešta, Köln, Sofija, Hamburg, Bern, Basel, München itd.) te sudjelovao na desecima domaćih i međunarodnih znanstvenih simpozija i konferencija. Organizirao je i vodio nekoliko međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova, među kojima se posebno izdvaja projekt *Hrvatski književno-kulturni identitet u tranziciji/regionalnom kontekstu (aspekti hrvatsko-srpskog kulturnog dijaloga)* 2017. Posljednjih dvadesetak godina intenzivno proučava književni rad Srba u Hrvatskoj objavivši brojne znanstvene priloge, među kojima se posebno izdvaja dvotomno izdanje zaostavštine Vladana Desnice (*Hotimično iskustvo. Diskurzivna proza Vladana Desnice. Knjiga prva i druga*, Zagreb 2004. – 2005.).

Nikola Marinković (Čačak, 1988), diplomirao i masterirao na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, gde završava doktorske studije na modulu Srpska književnost Filološkog fakulteta u Beogradu. Od novembra 2018. zaposlen kao naučni istraživač pripravnik, a od 2021. kao naučni istraživač saradnik pri matičnoj akademskoj instituciji.

Bio je stipendista Ministarstva prosvete i nauke i Fonda „Dositeja“. Učestvovao na više naučnih skupova o srpskim pripovedačima i pesnicima 20. veka u organizaciji Instituta za književnost i umetnost i drugih naučnih i kulturnih institucija u Srbiji i inostranstvu. Objavio preko 100 književnih kritika, esejističkih i naučnih radova u domaćoj i stranoj stručnoj i opštoj periodici.

Priredio nekoliko knjiga, između ostalih i odabrane eseje Vladimira Dvornikovića i hrestomatiju književnoistorijskih eseja o Fjodoru Mihajloviču Dostojevskom.

Živi i radi u Beogradu.

Aleksandar Mijatović (1977.), redoviti profesor teorije književnosti pri Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci. Obnašao brojne funkcije na matičnom Sveučilištu i Fakultetu. Između ostalog, bio je član Savjeta za znanost Sveučilišta u Rijeci, glavni urednik *Fluminensije: časopisa za filološka istraživanja*, pročelnik Odsjeka za kroatistiku. Vodio je istraživački projekt *Hrvatske zaklade za znanost* te je član istraživačkog projekta Zaklade. Obnašao je dužnosti u nacionalnim i tijelima lokalne uprave i samouprave u području humanističkih znanosti i kulture. Bio je zaposlen na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a trenutno obnaša dužnost dekana Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Znanstvene i stručne radove objavljuje pri međunarodnim i domaćim izdavačima. Uz teoriju književnosti, njegovi znanstveni i predavački interesi obuhvaćaju povijest književnosti, filozofiju jezika, kulturalnu povijest te ulogu i važnost književnosti u osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj nastavi. Njegove su najnovije

knjige: *Temporalities of Post-Yugoslav Literature: The Politics of Time* (Rowman & Littlefield, 2020.) i *Reconsidering (Post-)Yugoslav Time: Towards the Temporal Turn in the Critical Study of (Post)-Yugoslav Literatures* (Brill, 2022.). Među novijim objavljenim radovima izdvaja se „(In)distinct Languages: Revisiting the Dualism of Literal and Literary Meaning in Roman Jakobson and Donald Davidson“, *Slavia meridionalis*, 21/2021., 1–28. Uz neke druge radove, u pripremi je njegova knjiga rasprava o teoriji književnosti i transformaciji filologije.

Marija Mitrović je penzionisani redovni profesor Università degli Studi u Trstu. Do 1993. gradila je univerzitetsku karijeru na Univerzitetu u Beogradu. Autor je jedne istorije slovenačke literature (*Pregled slovenačke književnosti*, 1995) koja je dopunjena i objavljena i na nemačkom (*Geschichte der Slowenischen Literatur*, 2000). Autor je dveju knjiga o Ivanu Cankaru, a objavila je i preko dvesto studija o srpskim slovenačkim i hrvatskim piscima. Na italijanskom je izišao i njen izbor i komentar Andrićevih priča o Trstu: *La storia maledetta. Racconti triestini* (2007). Sačinila je antologiju tekstova iz srpske književnosti koji su kao temu imali grad Trst (*Sul mare brillavano vasti silenzi*, 2004), a priredila je i uvodne studije napisala za knjige: *Svetlost i senke. Kultura Srba u Trstu* (2007), *Cultura serba a Trieste* (2009). Zajedno sa istoričarom Bojanom Mitrovićem objavila je kratku istoriju srpske istorije, kulture i literature: *Storia della cultura e della letteratura serba* (2015).

Helena Peričić (Zadar), sveučilišna profesorica i spisateljica, zaposlena je od 1991. na Filozofskom fakultetu, odnosno (od 2002.) Sveučilištu u Zadru. Diplomirala je i magistrirala komparatistiku i anglistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a doktorirala je u Zadru 1997. obranivši disertaciju pod naslovom *Posrednici engleske književnosti u hrvatskoj književnoj kritici u razdoblju između 1914. i 1940. godine*. Godine 2016. izabrana je u trajno zvanje.

Dosad je objavila oko dvije stotine bibliografskih jedinica – znanstvenih, stručnih i publicističkih radova – te desetak knjiga (*Tekst, izvedba, odjek, U potrazi za Weimarom, Deset drskih studija, Izbor iz djela D. Demetra, O ridanu, Petru i Pavlu, Domnana i bijele ovce* itd.). Gostovala je i predavala na raznim drugim hrvatskim sveučilištima (Split, Pula, Zagreb) te brojnim sveučilištima u inozemstvu (Prag, Klagenfurt, Amsterdam, New York, Udine, Trst, Varšava, Graz, Poznanj, Atena, Krakov itd.). Među ostalim, desetak je godina predavala i na Poslijediplomskome doktorskom studiju književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (Odsjek za komparativnu književnost). Deset je godina djelovala kao mentorica Studentskoga književnog kluba u Zadru. Sudjelovala je na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Raznolika su područja njezina znanstvenoistraživačkog zanimanja, no među njima se ponajviše ističu književnokomparatističke

teme (prvenstveno odnos hrvatske i stranih književnosti) te teatrološka/dramatološka pitanja.

Članica je hrvatskih i međunarodnih profesionalnih i stvaralačkih udruženja: Hrvatskoga centra P. E. N., Hrvatskoga društva pisaca, Hrvatskoga centra UNIMA (*Union Internationale de la Marionnette*), Hrvatskoga društva kazališnih kritičara i teatrologa, Hrvatskoga centra ITI-UNESCO, Književnoga kruga – Split i dr.

Dobitnica je nagrade Zadarske županije za 2010. za svoje književne zasluge te zasluge u afirmaciji hrvatske književnosti i kulture u inozemstvu.

Tea Rogić Musa (Mostar, 1980.), diplomirala 2004. hrvatski jezik i književnost te poljski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 2004. radi u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža, od 2008. kao članica uredništva *Hrvatskoga biografskoga leksikona*. Doktorirala je 2009. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu tezom *Metaforika u pjesništvu Krakovske avangarde*. Viša je znanstvena suradnica u polju filologije. Znanstvene radove iz područja hrvatske i poljske književnosti objavljuje od 2005. Autorica je knjiga *Slavenski Dioskuri: rasprava iz povijesti hrvatsko-poljskih književnih veza* (2021.) i *Fluidni tekst: 21 esej* (2023.) te suurednica više znanstvenih zbornika.

Izbor iz recentne bibliografije:

„Encyklopedyzm jako sposób myślenia: metoda, świadomość gatunkowa i chorwackie wpływy w *Leksykonie tradycji chorwackich* Joanny Rapackiej“, *Croatia et Slavica Iadertina*, 18/2022., br. 2, 399; „Zaboravljena književnopovijesna zagonetka: hrvatska epozoda Irine Aleksander-Kunjine“, *Kultura Słowian. Rocznik Komisji Kultury Słowian PAU*, 18/2022., 291–301; „Hrvatsko književno djelo kao klasik u stranoj kulturi: o poljskoj recepciji *Predstave Hamleta u selu Mrduša Donja*“, u: *La rappresentazione dell'Amleto nel villaggio di Merduscia di Sotto – Prijevod na istromletački dijalekt drame Ive Brešana* Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja (ur. Magdalena Nigoević), Filozofski fakultet, Split 2021., 291–304, „Unutrašnji emigrant u hrvatskoj modernosti: Julije Benešić kao pjesnik“, u: *Benešić i drugi: zagrebački polonistički doprinosi* (ur. Đurđica Čilić i Filip Kozina), Zagreb 2021., 127–146; „Međuratni modernizam: Nałkowska i Krleža – metafora ‘zle ljubavi’ poljske i hrvatske književnosti“, *Przekłady Literatur Słowiańskich*, 11/2021., br. 1, 1–23; „Odnos središta i periferije u oblikovanju književnoga kanona: hrvatsko-poljski književnopovijesni primjeri“, u: *Periferno u hrvatskoj književnosti i kulturi / Peryferie w chorwackiej literaturze i kulturze* (ur. Krešimir Bagić, Miranda Levanat-Peričić i Leszek Malczak), Katowice – Zagreb – Zadar 2021., 505–519; „Anatolij Kudrjavcev o književnom Splitu: metafora ‘vječnoga Splita’ i neoromantizam metaknjiževne imaginacije“, u: *Teatar u Splitu i Split u teatru (zbornik radova)* (ur. Magdalena Nigoević i Tea Rogić Musa), Split – Zagreb 2020., 115–126; „Protumodernost modernoga –

pjesnički protusvijet Julija Benešića“, *Poznańskie Studia Slawistyczne*, 17/2019., 221–235; „Metafora u lirskoj pjesmi“, u: *Metafore u hrvatskome jeziku, književnosti i kulturi (zbornik radova 47. seminara Zagrebačke slavističke škole)*, Zagreb 2019., 183–205; „Odjeci poljskoga mesijanizma u hrvatskom ilirizmu – Ivan Mažuranić“, u: *Intelektualac, kultura, reforma: Ivan Mažuranić i njegovo vrijeme (zbornik radova)* (ur. Dalibor Čepulo, Drago Roksandić i Tea Rogić Musa), Zagreb 2019., 313–329; „Književnopovijesni modus procedendi Julija Benešića u zbirci *Poljska lirika*“, *Przekłady Literatur Słowiańskich*, 1/2018., 249–264; „Postacie historycznoliterackie i ogólnospołeczne w Chorwackim leksykonię biograficznym“, *Biografistyka Pedagogiczna*, 1/2018., 143–153; „Enciklopedijski pregled povijesti poljske književnosti“, *Studia lexicographica*, 21/2017., 87–111; „Biografija uz prijevod: Hrvatski ilirac Medo Pucić o Adamu Mickiewiczu“, *Przekłady Literatur Słowiańskich*, 1/2017., 235–259; „Chorwacko-polskie kontakty literackie jako część badań komparatystycznych: metodologiczne pułapki i możliwości“, u: *Europejska Przestrzeń Kulturowa: Kino – Teatr – Nowe Media*, Warszawa 2017., 327–340; „(Samo)spoznaja u odnosu spram Drugoga i strana kultura kao izvor vlastita identiteta: pjesnik Zdravko Malić“, *Przekłady Literatur Słowiańskich*, 1/2016., 117–135; „Srpsko pjesništvo u Matoševoj kritici“, u: *Šesti hrvatski slavistički kongres: zbornik radova*, Zagreb 2016., 569–578; „Odjek mesijanizma Adama Mickiewicza u djelu Ivana Mažuranića“, *Przekłady Literatur Słowiańskich*, 1/2015., 28–55; „Polonistički prinos Branka Vodnika“, *Književna smotra*, 176/2015., br. 2, 175–182; „Poredbenopovijesna metoda Zagrebačke književnoznanstvene škole“, u: *Europa i enciklopedija: kultura i kodifikacija*, Zagreb 2015., 249–263.

Sanja Roić (Pula, 1953.), do 2018. redovita profesorica u trajnom zvanju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je predavala talijansku književnost, sada suradnica Centra za kulturnohistorijske i interkulturalne studije istog fakulteta.

Predavala je i istraživala na talijanskim sveučilištima i na *Freie Universität* u Berlinu kao stipendistica zaklade Alexander von Humboldt.

Objavila više autorskih i uredničkih knjiga, brojne znanstvene radove u domaćim i stranim publikacijama iz područja talijanske književnosti kulture (od 16. do 21. stoljeća) te prijevode talijanskih klasika i modernih autora. Vodila je znanstvene projekte. Nagrađena je i odlikovana za zasluge u promicanju talijanske kulture. Na *Desničanim susretima* sudjeluje od 1997.

Drago Roksandić (Petrinja, 1948.), povjesničar, *professor emeritus* Sveučilišta u Zagrebu. Recentno objavio, pored ostalih, sljedeće autorske te (su)uredničke knjige sa (su)autorskim priložima: *Čovjek i prostor, čovjek u okolišu* (2018.), *Historiografija u tranziciji* (2018.), *Zagreb 1924. – 1930. i 1945. – 1967. Društvo*,

kultura, svakodnevnica... (2019.), *Vladan Desnica i grad Zagreb 1924. – 1930. i 1945. – 1967...* (2020.), *Annales in Perspective: Designs and Accomplishments* (2019.), *Desničin epistolar. Svezak I. (1910. – 1945.)* (2020.), *Pravoslavlje u Rijeci i na sjevernom Jadranu u ranom novom vijeku* (2021.), *Vojna krajina u historiografiji...* (2021.), *Trojedna Kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija u Habsburškoj Monarhiji 1848/1849...* (2021.), *Jugoslavija: poglavlje 1980–1991.* (2021.), *Yugoslavia: Chapter 1980–1990* (2021.), *(Ne)poznati Desnica: prema rukopisnoj ostavštini...* (2021.), *Mikrohistorija. Pola stoljeća inovacija* (2022.), *Glina 1941. Tragedije i traume u pamćenju i zaboravu...* (2022.), *(Ne)poznati Desnica i književne ostavštine u baštinskoj perspektivi* (2022.), *Hrvatski prag, Triplex Confinium i studiji višegraničja* (2023.), *Militär und der militärische Faktor in Staat und Gesellschaft Südosteuropas (18. – 20. Jhr.) – Le fait militaire dans les états et les sociétés du Sud-Est Européen (XVIII-XXèmes siècles)* (2023.) itd. Nositelj francuskih odlikovanja: *Officier dans l'ordre des Palmes Académiques* (2004.) i *Officier dans l'Ordre National du Mérite* (2014.). Dobio nagradu za životno djelo „Ivan Lučić“ (2020.).

Miran Štuhec (1952), upokojeni redni profesor za slovensko književnost Univerze v Mariboru, več let je bil predstojnik Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Mariboru. Je nosilec predmetov „Slovenska romantika in slovenski realizem“, „Literarne revije in literarni programi“, „Uvod v esejistiko in literarno kritiko“, „Književna esejistika“ ter „Uvod v teorijo pripovedovanja“.

Sodeloval je na mnogih mednarodnih konferencah, predaval na univerzah v Ljubljani, Zagrebu, Brnu, Pragi, Bielski Biali, St. Petersburgu, Budimpešti i dr., znanstvene razprave in strokovne članke objavlja v uglednih domačih in tujih revijah. Bil je slovenski vodja sodelovanja *Hrvaška in slovenska književnost kot sosednji književnosti* (2006 – 2007).

Izdal je naslednje knjige:

Rad prebiram misli, ne živim jih pa rad. Poetika pripovedne proze Pavleta Zidarja (Ljubljana 1996), *Naratologija: med teorijo in prakso* (Ljubljana 2000), *Slovenska esejistika prve polovice dvajsetega stoletja* (Ljubljana 2003), *Aristokracija jezika in duha. Antologija slovenske esejistike po drugi svetovni vojni* (Ljubljana 2005), *Slovenska esejistika od začetkov do leta 1950* (Ljubljana 2010), *Žive in prodorne misli. Antologija slovenske esejistike prve polovice 20. stoletja* (Ljubljana 2013), *Književne teme* (Maribor 2013), *Literarni pogledi* (Maribor 2016), *Razprave* (Maribor 2019).

Gojko Tešić (Lještansko /Bajina Bašta/, 1951), osnovnu školu završio u Kostojevićima, a gimnaziju u Titovom Užicu. Diplomirao je na Filološkom fakultetu u Beogradu na grupi za jugoslovensku i opštu književnost. Postdiplomske

studije završio je na istom fakultetu magistarskom tezom *Polemike o avangardi u srpskoj književnosti dvadesetih godina*. Disertaciju *Srpska književna avangarda (1902–1934) – književnoistorijski kontekst* odbranio je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

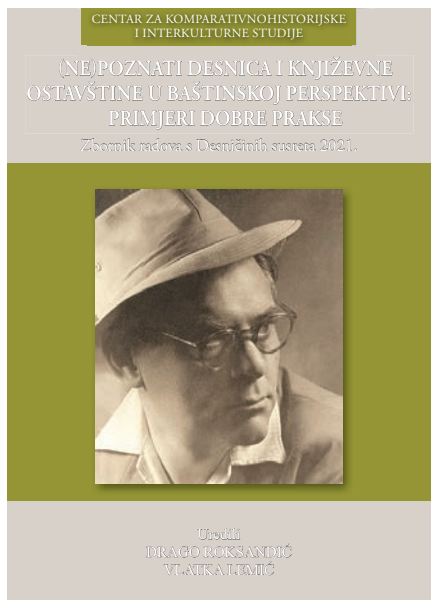
Bavi se književnoistorijskim, književnokritičkim i uredničkim radom od 1972, objavljujući u brojnim listovima i časopisima. Bio je zaposlen u Institutu za književnost i umetnost od 1977. do 2010 (projekti: *Istorija srpske književne periodike*, *Poetika srpske književnosti*, *Savremene književne teorije i njihova primena*). Organizovao je međunarodni naučni skup *Književno i prevodilačko delo Stanislava Vinavera* i uredio istoimeni zbornik radova (1985). Bio je rukovodilac projekta *Savremene književne teorije i njihova primena (2006 – 2008)*. Inicirao je osnivanje Fondacije „Stanislav Vinaver“ u Šapcu 2016. (u okviru koje je utemeljio književno-umetničku i naučnu manifestaciju *Vinaverovi dani evropske kulture u Šapcu*, potom Istraživačko-izdavački centar i Vinaverovu biblioteku). Od 2005. do 2018. bio je zaposlen na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, gde je utemeljio i predavao sledeće predmete: „Međuratnu srpsku književnost“, „Književnost srpske avangarde“ i „Avangardne, neoavangardne i eksperimentalne tendencije u srpskoj književnosti 20. veka“.

Bio je urednik *Književne reči* od 1977. do 1980, a od 1980. do 1984. glavni i odgovorni urednik. Bio je urednik biblioteke Albatros (IP „Filip Višnjić“ 1993 – 1994). U Narodnoj knjizi je od 1995. do 2007. pokrenuo i uređivao brojne zapažene biblioteke (najvažnije su Pojmovnik i Slučaj). Pokrenuo je i uredio dva broja književne revije *Itaka* (1995, 1997), potom reviju *Avangarda* (1997, 2000, 2003) i *Almanah Vinaver* (1997), književnu reviju *Alfa* (2001) i zapaženu publikaciju povodom stogodišnjice rođenja Miroslava Krleže *Pečat o Krleži Danas* (1993). Osnovao je manifestaciju *Vinaverovi dani evropske kulture u Šapcu* (2016 – 2020), potom Istraživačko-izdavački centar Fondacije „Stanislav Vinaver“ i naučni zbornik *Vinaverovo ogledalo* (2017, 2020). Urednik je biblioteke Književne nauke (u okviru koje je pokrenuo desetak kolekcija iz oblasti teorije i istorije književnosti), u *Službenom glasniku* od 2007. do 2012, potom od 2014. Do sada je uredio preko 300 knjiga značajnih autora svetske, jugoslovenske, srpske i hrvatske književne nauke.

UPUTE ZA PISANJE PRILOGA U ZBORNIKU RADOVA
*KULTURNE ORIJENTACIJE I POLITIČKE KULTURE
UMJETNIČKE INTELIGENCIJE U HRVATSKOJ I
JUGOSLAVIJI OD 1952. DO 1967. GODINE*

Svi prilozi moraju biti napisani na računalo, u nekoj od inačica programa MS Word (od MS Word 6.0 nadalje) ili u nekom od programa kompatibilnih s MS Wordom te trebaju biti snimljeni u formatu MS Word dokumenta (*.doc). Obavezno je koristiti se fontom **Times New Roman** (odnosno Times New Roman Ce). Drugim pismima moguće je koristiti se u bilješkama, kad god je riječ o citiranju na izvornom jeziku i pismu. U tekstu priloga veličina slova je **12**, a prored **1,5**. Literatura se citira u bilješkama (fusnotama), a ne u tekstu. Veličina slova u bilješkama je **10**, a prored jednostruki (*single*). Kad se u tekstu navodi izravni citat duži od triju redaka, potrebno ga je uvući u poseban odlomak s jednostrukim proredom i veličinom slova **11**, bez navodnih znakova.

Ako se u citatu ispušta dio teksta, on se označava točkama unutar obliha zagrada: (...). Ako je u citatu potrebno dodati riječ koja nedostaje ili se razrješava kratica, to se piše unutar uglatih zagrada [...]. Svaki rad mora sadržavati **sažetak** (između 1.000 i 1.500 znakova), **ključne riječi** (najviše osam), **popis literature** te **duži sažetak** (oko 2.000 znakova), za koji će uredništvo osigurati prijevod na engleski jezik. Radovi opsegom ne bi trebali prelaziti jedan arak (16 kartica, odnosno 30.000 znakova). Ovisno o tehničkim mogućnostima, u zbornik će se uvrstiti i određen broj crno-bijelih priloga. Priloge treba poslati u posebnom dokumentu, u što većoj rezoluciji, u jednom od sljedećih formata: *.jpeg, *.gif, *.tiff ili *.bmp. Autori mogu u tekstu označiti mjesto na kojem bi se slikovni prilog trebao nalaziti. Uredništvo uz članke na hrvatskom jeziku prihvaća i članke pisane bosanskim, crnogorskim i srpskim jezičnim standardom, no zbog financijskih razloga ne može jamčiti kvalitetnu lekturu za tekstove koji nisu napisani na hrvatskom jeziku. Stoga se autori tekstova napisanih na tim trima jezicima mole da dostave pravopisno i jezično uređen članak. Rad i slikovne priloge treba poslati elektroničkom poštom uredništvu do **29. veljače 2024.** na e-mail: sparonic4@hotmail.com.

UPUTE ZA PISANJE BILJEŽAKA I POPISA LITERATURE

Prezime autora – mali verzal (smanjena velika slova; *small caps*)

Naslov knjige – kurziv (udesno nagnuta slova)

Naslov članka – kurent (obična slova)

Naslov časopisa – kurziv

Isto – kurziv

Isti – mali verzal

Oznaka bilješke stavlja se iza interpunkcijskog znaka.

2.1. Citiranje knjige

Ivan BASIĆ, *Od domus episcopi do kule Jankovića. Prostorni razvoj Kule Stojana Jankovića u Islamu Grčkom*, Zagreb 2010., 44–55.

Pri navođenju stranice ili stranica ne koristi se kratica str. Ako se navedeno djelo ponovno citira u idućoj bilješci, piše se *Isto* (ako se citira ista stranica). Ako je broj stranice različit od prethodnog, navodi se npr. *Isto*, 60. Između

naslova i podnaslova knjige piše se točka. Kad se isto djelo ponovno navodi u tekstu na drugome mjestu, koristi se skraćeni oblik, koji se sastoji od početnog slova imena te prezimena autora, a po potrebi i skraćenog naslova knjige: npr. I. Basić, *Od domus episcopi do k. Jankovića*. Samo u kraćim radovima i s malo bilježaka može se koristiti kratica ISTI, ako se od istog autora neposredno nakon prvog spominje i drugo djelo.

2.2. Članci u časopisima

Zvonko KOVAČ, „Poezija Vladana Desnice – Pokušaji intertekstualne analize“, *Republika*, 54/1998., br. 11–12, 93–105.

Najprije se navodi broj godišta objavljivanja časopisa (u nekim publikacijama često označen s „vol.“; u ovom slučaju 54), zatim godina objavljivanja dotičnog primjerka (1998.) te naposljetku njegov broj (br. 11–12). Nakon podataka o časopisu slijedi broj stranice ili stranica (93–105). Kad se citira članak iz časopisa ili priloga iz knjige ili zbornika radova, u bilješci ispod teksta navodi se samo citirana stranica, a na popisu literature raspon stranica.

2.3. Citiranje priloga u knjigama ili zbornicima radova

Dušan MARINKOVIĆ, „Nove spoznaje o Vladanu Desnici“, *Desničini susreti 2005. – 2008. Zbornik radova* (ur. Drago Roksanđić i Ivana Cvijović Javorina), Zagreb 2010., 241–254.

2.4. Citiranje novina

„Vladan Desnica – pisac koji povezuje“, *Zadarski list* (Zadar), br. 3759, 20. 9. 2010., 2.

2.5. Citiranje arhivskih fondova

Hrvatski državni arhiv, Zagreb (dalje: HDA), Predsjedništvo zemaljske vlade (dalje: PrZV), 6-14/54-17089/1920., kut. 1.

2.6. Citiranje iz enciklopedija

„Vladan Desnica“, *Opća enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda* (dalje: OeJZ), sv. 2., Zagreb 1977., 305.

Ako je u enciklopediji navedeno ime autora članka, ono se može navesti i u citatu, na način na koji se navode imena autora članaka u časopisima (ime i prezime ispred naslova članka, ime kurentom, a prezime verzalom).

2.7. Citiranje s World Wide Weba

Vladan JOVANOVIĆ, „Članovi porodice Desnica u jugoslavenskim enciklopedijama i leksikonima“ (<http://www.cpi.hr/download/links/hr/7319.pdf>)

2.8. Citiranje televizijske emisije

TV interview. Misli 21. stoljeća (Suočavanje s istinom, gost: Franjo Šanjek), urednik Branimir Bilić, Hrvatska televizija, Zagreb 29. 11. 1999.

POPIS SUDIONIKA

dr **Vladan Bajčeta** (Beograd)

Pavle Bonča, mag. (Zagreb)

dr **Bojan Đorđević**, doc. (Beograd)

dr **Milomir Gavrilović** (Kragujevac)

dr. sc. **Virna Karlić**, izv. prof. (Zagreb)

dr **Nemanja Karović** (Beograd)

Goran Korov, doktorand (Zagreb)

Isao Koshimura, prof. emeritus (Tokio)

dr. sc. **Zvonko Kovač**, red. prof. u m. (Zagreb)

dr. sc. **Tin Lemac**, doc. (Zadar)

dr. sc. **Dušan Marinković**, red. prof. u m. (Zagreb)

Nikola Marinković, msr (Beograd)

dr. sc. **Aleksandar Mijatović**, red. prof. (Rijeka)

dr. sc. **Marija Mitrović**, red. prof. u m. (Trst)

dr. sc. **Helena Peričić**, red. prof. (Zadar)

dr. sc. **Tea Rogić Musa** (Zagreb)

dr. sc. **Sanja Roić**, red. prof. u m. (Zagreb)

dr. sc. **Drago Rokсандić**, prof. emeritus (Zagreb)

dr. **Miran Štuhec**, red. prof. (Maribor)

dr **Gojko Tešić**, red. prof. (Novi Sad)

Desničine susrete 2023. financiraju i materijalno pomažu:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“

Desničini susreti 2023.
**Kulturne orijentacije i političke kulture umjetničke inteligencije
u Hrvatskoj i Jugoslaviji od 1952. do 1967. godine**

Nakladnik

Filozofski fakultet u Zagrebu
FF press
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

Za nakladnika

dr. sc. Domagoj Tončinić, izv. prof.

Uredili

dr. sc. Zvonko Kovač, red. prof. u m.
dr. sc. Samanta Paronić
dr. sc. Drago Roksandić, prof. emeritus

Tehnički urednik

Boris Bui

Računalni slog

Boris Bui

Oblikovanje naslovnice

Boris Bui i dr. sc. Zvonko Kovač, red. prof. u m.

Lektura i korektura

dr. sc. Samanta Paronić

Tisak i uvez

studeni 2023.

ISBN 978-953-379-129-6

CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem xxxxx

